

58 april 2015

på Ljungen

Pris 25 kr

Sanden blev till guld

Höllviken - Höllviksnäs - Höllviken

av Ingemar H. Johansson

Ny bok från Calluna

Boken är tänkt att ge även den nya Höllvikenbon en beskrivning av hur livet kunde vara för de första nybyggarna på tidigt 1930-tal. Varken vägar, telefoner, brandskydd eller vatten och avlopp var etablerat ute i skogen och som sommar-

boende var det att »bo på landet« med allt vad det betydde av både glädje och vedermödor för stadsbon som flyttade ner till en sommarstuga utan bekvämligheter. Trots detta så flyttade man ner och etablerade sig så gott det gick, år efter år

KULTURFÖRENINGEN
Calluna
DÅ OCH NU PÅ LJUNGEN

Sanden blev till guld

Hänt sedan sist

Sanden blev till guld

Boken *Sanden blev till guld* har blivit mycket väl mottagen.

Det känns bra på alla sätt, sedan i efterhand kan man tycka varför är inte det med och inte det, men jag kan trösta mig med att ambitionen har i alla fall varit att få så mycket som möjligt av alla de delar av utvecklingen som rör Höllviken.

Boken är nu i det närmaste slutsåld, så en ny upplaga är på väg! Den finns att köpa på ICA Toppen, biblioteken i Höllviken och Skanör och Asps bokhandel i Gallerian.

Många lovord

»tack en fin berättelse, hur det var och blev«.

»Ett stort Grattis till ett fulländat verk som lyfter fram en makalös utveckling«.

»Tack så mycket för arbetet bakom boken, ett stort tack från en som bor här sedan 1950«

»Det var med mycket stor behållning som jag plöjde *Sanden blev till guld*, från pärm till pärm. En hel mängd historiska fakta och detaljer samt alla »talande«, tidstypiska bilder var för mej som acklimatiserad »noll-åtta« sedan 2007 extra intressant. (Fast min fru har tillbringat alla somrar på Näset sedan barnsben och jag sedan slutet av 60-talet.) Man kan bara ana vilket stort researarbete som föregick ditt skrivande.«

Bastukiosken 1975.

och efterhand blev det mer drägliga förhållanden. »Skogsluften, naturen, havet och tystnaden« var drivkrafterna, berättar en som var med.

Litet material som inte fick plats i boken:

Bastukiosken

Det har under åren funnits en del kiosker utmed Kämpingestranden som sålde, glass, läsk mm. Tillstånd att driva det eller det några sommar-månader var det ofta inte tal om.

På 70-talet hade man den så kallade Bastukiosken snett nedanför Strandhotellet intill fortet. Där fanns vedeldad bastu öppen även på vintern lördag, söndagar. För att man skulle kunna ta sig ett bad efter bastun fick man hugga upp en vak i isen. Kiosken finns fortfarande kvar men bastun upphörde i mitten av 80-talet.

Playakiosken

»Playan« som det hette låg ungefär 75 meter från stranden vid slutet av Sveavägen i Höllviken. Den ägdes från början av familjen Lindqvist från Malmö. Per Falk köpte det 1969. Han hade under sin barndom ofta varit där och efter badet ätit varma wienerbröd serverade av fru Lindqvist. Verksamheten fortsatte från och till fram till 1983, då kiosken brann under vintern. Kanske en överliggare som slarvat med elden. Per hade flyttat till Stockholm och kunde inte ha uppsikt över verksamheten och vandalisering och skadegörelse hörde till vanligheterna.

Strandkiosken såldes 1970 och är i gång än i dag, nu under namnet Playakiosken. Under en tid fanns uppe på Playan till och med en liten bowlingbana, där man kunde slå en strike om man hade tur, trots det ojämna underlaget.

ihj

Fortfarande kvar, öppet på sommaren vid fint väder.

Playan, vandaler har varit framme. Foto: Bilder i Syd.

Playakiosken av idag.

»Guldet« på Toppen

För att testa och sälja lite böcker tog jag plats på Toppen, där Jens Bertilzon gett vår bok en fin reklamplats, alldeles vid ingången, lika synlig när man går in som när man går ut.

ihj

Görrel Schlyter arbetat i över 40 år på Coop i Höllviken.

Familjen Tamen, intresserade medlemmar, tar en titt i boken som de sedan skulle köpa.

Hemvärnsövning i Ljunghusen våren 1945

MAB & MYA:S Driftvärn

Aren 1944-1945 arbetade jag som sjuttonåring på MAB, Manufaktur Aktiebolaget i Malmö. Jag var yngste man på väverikontoret. Väveriet med 900 vävstolar var norra Europas största och kanske modernaste. Idag användes lokalerna av Mobilia. MAB tillsammans med MYA tillhörde stadens största arbetsplatser. Under kriget fanns där ett Hemvärnskompani (Driftvärn).

Jag hade inte arbetat länge förrän man frågade mig jag ville vara med i Driftvärnet och det ville jag mycket gärna. Kriget pågick och då hörde det till att vara soldat.

Åtminstone tyckte jag så.

Så jag cyklade till Husarkasernen och fick en passande uniform. På företaget utkvitterade jag ett mau-sergevär och 200 skarpa skott, som jag skulle förvara hemma. Skyttet tränades på Limhamns skyttebana. Exercisen var avklarad i det militära, kompaniet bestod ju av "överåriga gubbar" och så jag med den drill, som praktiserades av den tidens gymnastiklärare som ofta var f d militärer. Min lärare i ämnet var den legendariske kaptenen Fabbe Björk.

Kompaniets stridsövningar ägde rum i Ljunghusen med MAB och MYA:s semesterhem Solliden, som bas. Semesterhemmet, som låg på Storvägsområdet nära stranden, var en stor anläggning som hade en stor matsal med plats för uppemot hundra gäster.

I mitten av april 1945 och lördagseftermiddag startad vi så från Södervärns station med extratåg destination Ljunghusen. Vid framkomsten väntade en lastbil, som tog hand om den tunga materielen medan kompaniet marscherade mot Solliden. Det var ett mycket vackert vårväder under helgen kommer jag tydligt ihåg. Tälten restes och lös ammunition utdelades. Under eftermiddagen vidtog så övningar i anfall och försvar. Därefter blev det genomgång, utspisning och vapenvård.

Konsul Bergh

Medan vi glada och nöjda började ordna för natten kom kompanichefens adjutant och hämtade mig.

– Konsul Bergh, vill tala med dig!

Konsul Bergh var direktör och chef för MAB och MYA. Och så var

Driftvärnaren Kalle Hultstein har bekymmer med »patron ur«.

han kompanichef. Min plutonchef var väverichefen. Gruppcheferna var förmän. Samma chefer både här och där - enkelt och bra!

– Det har kommit till min kännedom att herr Hultstein är förtrogen med området.

Jodå det kunde jag inte neka till. Jag hade ju bott och levt i området alla mina somrar. Och Störvägsområdet kände jag väl till. Området, som vi grabbar kallade för "träsket" var strängt förbjudet och därför mycket välbesökt och i detalj utforskat.

Han hade planerat en nattövning för att kontrollera beredskapen. Alltså ett nattligt överfall. Och han kunde inte finna någon lämpligare till att leda detta överfall än jag, eftersom jag var ung och spänstig och kände terrängen.

Det blev en övning med mycket skjutande och skrikande, sådant hörde ju till. Och dom lösa skotten gick åt! Spektaklet störde ingen för det fanns ingen åretruntboende inom hörhåll.

Vår stridsduglighet blev till belåtenhet och bevisade att vår beredskap var god även om alla var övertygade om att något skulle hända under natten.

Söndagsmorgonen startade med tidig frukost för det var planerat en omfattande fälttävlan med stränga bestämmelser och många moment. Hela det område som idag bl.a. innefattar golfbanan var avstängt. Segraren i tävlingen skulle få ett par manschettknappar med Hemvärnets emblem. Det var något som sporrade en ung äregirig och nybliven driftvärnssoldat. Som ny startade jag sist av alla. Övningen började med granatkastning. Jag fick sex granater som jag skulle placera inom en utstakad cirkel. Jag fick in dom alla.

– Du leder tävlingen, meddelade funktionären.

Bra start alltså. Sedan följde ett orienteringsmoment, som mest påminde om en terränglöpningsbana på ett par kilometer. Övriga

Ovan: Här ser vi plutonchefen, som var väverichef.

Här ser Kalle lite gladare ut! Nummer två från vänster.

moment var uppradade längs kustlinjen och det var mycket skjutande mot mål. Under hela denna övning använde vi skarp ammunition.

Vid middagstid var övningen slut och vi intog en mycket god lunch i Sollidens stora fina matsal. Alla konstaterade att övningarna varit lyckade och humöret var på topp. Så skulle dagens segrare koras.

– Dagens segrare är K G Hultstein.

Kompanichefen eller konsult Bergh hade mycket berömmande att säga och var så imponerad att han tyckte att manschettknapparna var ett alldeles för futtigt pris för min insatts. I stället gav han mig en hundralapp. Det var mycket pengar då. Jag tror att jag hade 65 kronor i veckan. Jag tackade men hade hellre velat haft manschettknapparna.

K.G. Hultstein

Nisses minigolf i Ljunghusen

The noble art of minigolf

Kanalkiosken låg tidigare på andra sidan vägen. Bakom kiosken låg minigolfbanan under åren 1952-1964. Minigolfen, eller bangolfen som det kallas idag, arrenderades och drevs av Nils Kristiansson, allmänt kallad »Krichan«.

Det var femton banor i trä och betong med de vanliga klurigheterna för att jäklas med spelarna. Bildäcket, som det ansågs sitta en kanin i enligt de om inte fick igenom bollen, avfyrningsramp med plåttratt som man kunde missa, sluttande plan, asymmetriska banor, vinklar, zick-zack-mönster, vågor och mycket mera. Sista hålet ledde in bollen i Krichan kur. Sedan var det bara att lämna in klubborna och räkna ner antalet slag.

Som synes av protokollet på nästa sida så var bana 13 tydligen den

svåraste. Alla fick tio poäng, vilket var max. Det innebar att man helt enkelt avslutade hålet efter tio slag och gick till nästa bana. CMBG står för Christian, Marianne, Barbro och Göran. Töserna vann!

Kiosken och minigolfen var vad som bjöds för ungdomar i Ljunghusen den gången. Kanske en promenad ut på nordvästra pirarmen för att titta på båtarna och eventuellt någon dansk fiskebåt som lagt till för natten. Före moped- och dansålder var det det hela.

Nisse

Nisse Kristensson bodde i ett litet hus vid idrottsplatsen i Höllviken med två fina hundar. Huset låg där stora vägen idag går fram längs stranden.

Krichan var från Skateholm och kom till Höllviken i samband med

Marianne Wall vid Krichans lilla kiosk en vinterdag kring 1959-60.

byggandet av Falsterbokanalen. Han fiskade och arbetade under 50-talet på en lådfabrik i Höllviken. Det var Nils Hammartorp som drev fabriken i det före detta bryggeriet. Men under sommarmånaderna drev Krichan alltså minigolfbanan bakom Kanalkiosken i Ljunghusen.

Christian Kindblad

Nisse Kristensson, biljett och »scorecard« från Nisses Miniaturgolf i Ljunghusen.

Nederst: en bild inne från Nisses lilla kur.

Golfbilderna är tagna av Bengt Dalvig c:a 1958-59.

Nisses Miniaturgolf, Ljunghusen

Bana	Spelare				Antal slag
	C	M	B	G	
1	2	5	3	3	
2	5	5	2	10	
3	3	4	5	2	
4	10	2	7	8	
5	5	1	2	5	
6	3	2	6	3	
7	10	10	10	3	
8	4	6	1	2	
9	10	10	4	10	
10	6	4	5	10	
11	2	5	3	8	
12	5	2	10	2	
13	10	10	10	10	
14	2	2	2	2	
15	3	7	6	7	
S:a	80	75	76	82	

151004

Visning av Per-Albinlinjen

Kulturföreningen Calluna bjuder in till visningar av värnen på Per-Albinlinjen. Förutom guidning i området går vi ned i tre olika typer av värn.

Turen tar cirka 2,5 timmar inklusive fikapaus (fika medtar ni själv). Visningen kostar 50 kronor per person och då ingår även en informationsbroschyr över området och visningsvärnen.

Anmälan görs till mailadress calluna@tele2.se. Betalning sker till vårt plusgiro 250862-0. Vi kan ta emot högst 25 personer per gång med hänsyn till det begränsade utrymmet i värnen.

Samling sker vid kanaltornet följande lördagar, alltid klockan 11:00:

18 april, 9 maj, 30 maj, 27 juni, 18 juli, 8 augusti och 12 september.

På Ljungen ges ut av
KULTURFÖRENINGEN
CALLUNA

Styrelse

Ingemar H. Johansson
Christian Kindblad
Eila Johansson
Bertil Björck
Rune Bengtsson
Thomas Törnqvist
Lars Melin

Redaktör

Christian Kindblad, *chk*
christian.kindblad@telia.com

Ansvarig utgivare

Ingemar H. Johansson, *ihj*
calluna@tele2.se

Grafisk form

Christian Kindblad

Tryck

Holmbergs, Malmö

Adress

Kulturföreningen Calluna
Västra Mölledalsvägen 18
236 34 Höllviken
040-45 11 48

Callunas hemsida
www.calluna.nu

Medlemsskap

Sätt in 150 kr på vårt konto
plusgiro 250862-0

Tidningen utkommer
med 3-4 nummer per år.

Återge gärna våra artiklar
men ange alltid källan.

Ljung, *Calluna vulgaris*

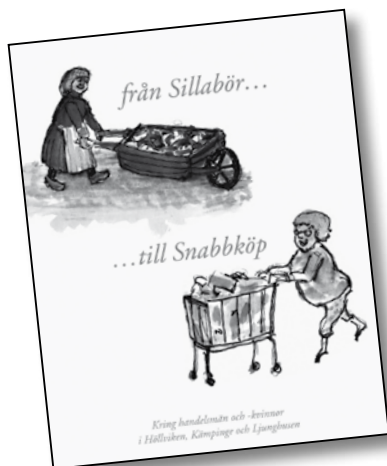
KULTURFÖRENINGEN
Calluna
DÅ OCH NU PÅ LJUNGEN

Skånelinjen
»Per-Albinlinjen«
längs Falsterbokanalen
30 kr

Ett stycke kanalhistoria
50 kr

Från Sillabör till Snabbköp
100 kr

Skanör och Falsterbos historia
från A till Ö
95 kr

Callunas böcker finns att köpa på biblioteken i Skanör och Höllviken
samt på ICA Toppen och Asps bokhandel i Höllviken.